

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Івано-Франківського геріатричного
пансіонату Івано-Франківської обласної ради
19.03.2024

м. Івано-Франківськ, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 19.03.2024 групою НПМ здійснено відвідування Івано-Франківського геріатричного пансіонату Івано-Франківської обласної ради.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Мнишенко Євгенія Сергіївна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Івано-Франківській області (керівник групи НПМ);

Непийвода Людмила Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Антипенко Андрій Вікторович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Дем'янчук Світлана Степанівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Івано-Франківський геріатричний пансіонат Івано-Франківської обласної ради знаходиться за адресою: вул. Медична, 4, м. Івано-Франківськ, Івано-Франківська область, 76011.

Керівництво:

Москаль Мар'яна Петрівна, т.в.о. директора Івано-Франківського геріатричного пансіонату.

Івано-Франківський геріатричний пансіонат (далі – пансіонат, установа) є стаціонарною соціально-медичною установою загального типу для постійного проживання громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, побутового і медичного обслуговування. Діяльність пансіонату здійснюється відповідно до Положення про Івано-Франківський геріатричний пансіонат (нова редакція), затвердженого рішенням Івано-Франківської обласної ради від 12.11.2021 № 290-10/2021. Пансіонат є об'єктом комунальної власності Івано-Франківської обласної ради та підпорядковується Департаменту соціальної політики Івано-Франківської обласної державної адміністрації.

Установа розрахована на проживання 200 осіб. На день відвідування у пансіонаті проживало 168 підопічних: 74 жінки і 94 чоловіки, з них 95 осіб з інвалідністю, 117 ліжко хворі, 3 недієздатні особи, 27 ВПО. На платному обслуговуванні перебуває 2 особи, з диференційованою формою оплати - 6 осіб.

Працює в пансіонаті 103 працівники, при цьому, 10 посад вакантні, в тому числі, посади лікарів.

В пансіонаті створені належні соціально-побутові умови для перебування підопічних з дотриманням санітарних і будівельних норм, протипожежних норм та правил. Житлові кімнати облаштовані для проживання 1-2 осіб.

Підопічні мали доглянутий зовнішній вигляд, відкриті до спілкування. Забезпечені засобами особистої гігієни та технічними засобами реабілітації. Мають можливість розпоряджатися власними пенсійними коштами.

Організовано 4-х разове харчування з дотримання натуральних добових норм харчування, а також стану здоров'я підопічних. Середньоденна вартість харчування одного підопічного становить 74,76 гривень.

Пансіонат має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики. Також підопічні уклали декларації з сімейним лікарем. Здійснюються щорічні медичні огляди підопічних. Середня вартість забезпечення медикаментами одного підопічного становить 18,20 грн./день.

Особи з інвалідністю пансіонату проходять фізичну та медичну реабілітацію в кабінеті лікувальної фізкультури. Приділяється увага організації культурного відпочинку підопічних та їх дозвілля.

Територія Пансіонату займає 3,0 га, благоустроєна з великим садом, павільйонами та місцями відпочинку для підопічних, облаштована доріжками, зонами відпочинку, що сприяє вільному доступу до них мешканців установи. Приміщення пансіонату, окрім укриття, є архітектурно доступним для осіб з інвалідністю та маломобільних осіб: встановлено пандуси на всіх трьох входах, наявний ліфт, поручні тощо.

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 124-ма підопічними та 13-ма працівниками пансіонату. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження

Попереднє відвідування НМПП (цільовий візит щодо стану дотримання стандартів забезпечення прав підопічних в умовах воєнного стану) здійснено 31.03.2022. За його результатами були виявлені порушення:

1. Порушення права на життя та безпеку підопічних в умовах воєнного стану. В установі були наявні лише дві носії для евакуації, що є недостатнім при тій наявній чисельності (81 особа) ліжкових хворих.

2. Порушення права на охорону здоров'я та медичне забезпечення. Виявлено, що деякі підопічні мають пролежні, що свідчить про неналежний догляд за ліжковими хворими. Крім цього, попри наявність в пансіонаті ліцензії, не вся медична документація ведеться відповідно до національних стандартів для закладів охорони здоров'я.

Станом на 19.03.2024 виявлені в установі порушення усунуто частково. Для пансіонату додатково придбано 5 евакуаційних носіїв. Проведено теоретично-практичне заняття для середнього та молодшого медичного персоналу на тему «Догляд за ліжковими хворими. Профілактика пролежнів». Також пансіонат отримав 11 протипролежневих матраців, які використовуються за призначенням. За інформацією пансіонату (лист від 27.04.2022 № 24/21), було замовлено нові бланки медичної документації. Проте, останнім відвідуванням встановлено, що дана інформація є недостовірною, оскільки в пансіонаті замість «медичної картки амбулаторного хворого» продовжують вести «історію хвороби», яка не передбачена чинними формами первинної облікової документації у сфері охорони здоров'я.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статтею 29 Конституції України)

1. В пансіонаті проживає 3 недієздатні особи, над якими встановлено опіку. Відповідно до пункту 7 Типового Положення пансіонат має забезпечувати реалізацію прав підопічних, зокрема, відповідно до Закону України «Про психіатричну допомогу».

Однак, всупереч вимогам статті 23 Закону України «Про психіатричну допомогу», в установі не організовано проведення щорічного огляду осіб, які страждають на психічні розлади, лікарською комісією для вирішення питання подальшого проживання таких осіб у закладі або щодо можливості перегляду рішень про їх недієздатність. Адже, згідно з частиною 4 статті 23 вказаного Закону власник закладу соціального захисту чи уповноважений ним орган зобов'язаний не рідше одного разу на рік організовувати проведення огляду осіб, які страждають на психічні розлади та які перебувають у них, лікарською комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питання щодо подальшого їх проживання у цих закладах або щодо можливості перегляду рішень про недієздатність тих, хто такими визнаний.

2. В порушення статті 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я та наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» (далі – Наказ МОЗ України від 14.02.2012 № 110), у медичній документації недієздатної підопічної Надії П. виявлено не підписаний бланк Інформованої добровільної згоди пацієнта на проведення діагностики, лікування та на проведення операції та знеболення (фото 4).

3. В порушення пунктів 9, 67 Типового Положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772 (далі – Типове положення) керівництво пансіонату не вживає заходів щодо поновлення (обмеження) цивільної дієздатності підопічних та не взаємодіє з опікунськими радами з питань опіки та піклування над підопічними, визнаними недієздатними.

Так, групою НППМ виявлено, що в пансіонаті з 2019 року проживає Вальдемар Ш., 1939 р.н., який за станом здоров'я потребує стороннього догляду і побутового обслуговування. Водночас Вальдемар Ш. є опікуном недієздатної Надії П., 1983 р.н., особи з інвалідністю II групи з дитинства, яка за його заявою також була влаштована в пансіонат та проживає разом з ним. Відтак, Вальдемар Ш. за станом здоров'я не може виконувати обов'язки опікуна, передбачені статтею 67 Цивільного кодексу України, зокрема, дбати про підопічну, про створення їй необхідних побутових умов, забезпечення її доглядом та лікуванням.

При цьому, в особовій справі Надії П. не міститься копії рішення суду про визнання її недієздатною відповідно, що є порушенням пункту 62 Типового положення).

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

4. Відвідуванням встановлено, що укриттям в пансіонаті служить підвальне приміщення харчоблоку (фото 10, 12). Однак, укриття не облаштоване достатньою кількістю місць для сидіння (лежання), ємностями з питною та технічною водою (за відсутності централізованого водопостачання), контейнерами для зберігання продуктів харчування, засобами надання медичної допомоги, засобами зв'язку тощо. Замість санітарно-гігієнічного приміщення встановлені 2 стільці-туалети (фото 11). Наявний у пансіонаті ліфт не обладнаний шахтою для спуску у підвал.

Тому дане підвальне приміщення потребує належного облаштування відповідно до вимог розділу V наказу Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (зі змінами), ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту».

Варто зазначити, що згідно з Договором про спільну діяльність від 19.09.2023 № 24 пансіонат може розміщувати підопічних у разі необхідності на період дії надзвичайної ситуації у приміщенні КНП «Прикарпатський клінічний онкологічний центр Івано-Франківської обласної ради», що розташований неподалік.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»)

5. В установі не завжди виконують призначення та рекомендації лікарів.

Так, згідно з випискою із закладу охорони здоров'я № 6373 від 10.05.2023 недієздатній підопічній Надії П. рекомендовано лікування «вальпрокомом» та «гідроксизинном», однак, згідно листка призначення вона приймає тільки «сенадексин» (фото 5, 7). При цьому, медичні працівники стверджували, що підопічна може приймати й інші медичні препарати, які знаходяться в її кімнаті на столі (фото 6), в тому числі і протиепілептичний засіб «карбамазепін», який слід призначати лише під медичним наглядом і після оцінки співвідношення користь/ризик та за умови ретельного моніторингу пацієнта із серцевими, печінковими або нирковими порушеннями, побічними гематологічними реакціями на інші лікарські засоби. Проте, всупереч вимогам наказу Міністерства охорони здоров'я України від 08.08.1995 № 147 «Про гематологічний контроль при лікуванні лепонексом (клозапіном)» (далі – Наказ МОЗ України від 08.08.1995 № 147) повторні та подальші динамічні аналізи крові у підопічної Надії П. не проводились, моніторингу зміни показників крові не визначалось. Слід зазначити, що відповідно до пункту 3 та 4 вищевказаного наказу пацієнтам в процесі терапії «карбамазепіном» (клозапіном) має бути гарантовано регулярне гематологічне обстеження, тобто, такий контроль повинен здійснюватися щомісяця протягом всього періоду прийому даного препарату.

Крім цього, підопічній Богдан Х., 1949 р.н., має захворювання зору (незрячий). Під час розмови скаржився на постійний біль та печіння очей, очі запалені. Ознайомившись з його медичною документацією. З'ясовано, що у минулому році підопічний оглянутий лікарем-офтальмологом і призначені очні краплі. Однак, на час відвідування ця рекомендація залишається невиконаною через відсутність у пансіонаті таких медикаментів. Жодних заходів щодо виконання цих рекомендації лікаря в установі не здійснювалось.

6. Не забезпечується огляд хворих підопічних вузькопрофільними лікарями відповідно до потреби.

Зокрема, підопічний Ярослав Д., особа з інвалідністю І групи, має урологічне захворювання, останні кілька років живе з катетером Фолея. Під час спілкування скаржився на погане самопочуття. Крім цього, тіло Ярослава Д. покрите гематомами без очевидних причин, ймовірно через порушення в організмі (фото 2). За результатом огляду підопічного лікарем-хірургом 04.10.2023, окрім заміни урологічного катетера рекомендовано огляд уролога (фото 3). Проте, на день відвідування підопічний урологом так і не оглянутий. При цьому, останній запис у медичній картці Ярослава Д., зроблений рік тому 19.04.2023 (фото 1).

Крім цього, згідно з випискою із закладу охорони здоров'я № 6373 від 10.05.2023 підопічній Надії П. рекомендовано огляд районного психіатра, однак при черговому медичному огляді в жовтні та листопаді 2023 року лікаря-психіатра в переліку поглибленого комплексу огляді лікарів спеціалістів для підопічної немає (фото 8). Даний огляд здійснювали тільки хірург, ЛОР, окуліст та гінеколог.

7. Неналежно ведеться в пансіонаті первинна медична документація.

Як зазначено вище у звіті, замість «медичної картки амбулаторного хворого» ведеться «історія хвороби», що не відповідає вимогам Наказу МОЗ України від 14.02.2012 № 110. В порушення вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 29.05.2013 № 435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності» (далі – Наказ МОЗ України від 29.05.2013 № 435), листки лікарських призначень ведуться в довільній формі (фото 5).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України)

8. Працівники кухні в порушення санітарно-епідеміологічних норм не відбирають і не зберігають добові проби страв та кулінарних виробів, які відповідно до вимог Інструкції з організації лікувального харчування у закладах охорони здоров'я, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.10.2013 № 931 (далі - Наказу МОЗ України від 29.10.2013 № 931), відбираються з метою контролю за якістю та безпечністю приготованої їжі в окремі герметично закриті промарковані стерильні ємності на строк не менше 48 годин (з моменту закладання на зберігання) в холодильнику при температурі +2...+6 °C (фото 9).

Порушення права на користування і розпорядження своєю власністю (стаття 41 Конституції України)

9. Деякі підопічні з числа ліжкових хворих розповіли, що віддають особисті кошти сестрі-господині на зберігання. При цьому, кошти передаються без відповідного договору або оформленої довіреності, що не відповідає нормам частини 1 статті 936 Цивільного кодексу України.

Варто зазначити, що наказом Міністерства охорони здоров'я України від 10.04.2019 № 805 «Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я» назву посади «Сестра-господиня» замінено на «Працівник з господарської діяльності закладу охорони здоров'я».

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Івано-Франківській обласній державній адміністрації:

1.1. Вжити заходів щодо здійснення структурним підрозділом з питань соціального захисту населення разом з органами охорони здоров'я контролю за організацією в Івано-Франківському геріатричному пансіонаті медичного обслуговування підопічних.

1.2. Вжити заходів щодо забезпечення уповноваженим органом управління організації та здійснення не рідше одного разу на рік огляду осіб, які страждають на психічні розлади та які перебувають в Івано-Франківському геріатричному пансіонаті, лікарською комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питання щодо подальшого їх проживання у цій установі або щодо можливості перегляду рішень про недієздатність тих, хто такими визнаний, відповідно до вимог статті 23 Закону України «Про психіатричну допомогу».

1.3. Посилити контроль за станом виконання усіх наданих рекомендацій за результатом відвідування НППМ.

2. Виконавчому комітету Івано-Франківської міської ради:

Вжити заходів щодо забезпечення прав та інтересів недієздатної підопічної Надії П., 1983 р.н., особи з інвалідністю II групи з дитинства, яка наразі проживає в Івано-Франківському геріатричному пансіонаті разом з опікуном, який за станом здоров'я потребує стороннього догляду і побутового обслуговування та не може виконувати обов'язки опікуна, передбачені статтею 67 Цивільного кодексу України.

3. Івано-Франківському геріатричному пансіонату:

3.1. Забезпечити облаштування укриття відповідно до Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (зі змінами).

3.2. Організувати проведення щорічного огляду осіб, які страждають на психічні розлади, лікарською комісією для вирішення питання подальшого

проживання таких осіб в пансіонаті або щодо можливості перегляду рішень про їх недієздатність, відповідно до вимог статті 23 Закону України «Про психіатричну допомогу».

3.3. Вжити заходів щодо взаємодії з органами опіки та піклування з питань опіки та піклування над підопічними, визнаними недієздатними, зокрема, щодо забезпечення прав та інтересів недієздатної Надії П., 1983 р.н. (вирішення питання про поновлення цивільної дієздатності та/або припинення (встановлення) опіки).

3.4. Надання медичної допомоги здійснювати на підставі Інформованої добровільної згоди пацієнта на проведення діагностики, лікування та на проведення операції та знеболення.

3.5. Проводити гемолітичний контроль відповідно до Наказу МОЗ України від 08.08.1995 № 147;

3.6. Забезпечити надання медичної допомоги підопічним відповідно до медичних показань, зокрема, організувати огляд підопічних, які мають відповідні рекомендації вузькопрофільними лікарями та забезпечити виконання призначень та рекомендацій лікарів.

3.7. Забезпечити ведення первинної облікової документації відповідно до форм, затверджених Наказом МОЗ України від 14.02.2012 № 110;

3.8. Забезпечити контроль за якістю та безпечністю приготованої їжі відповідно до вимог Наказу МОЗ України від 29.10.2013 № 931.

3.9. Зберігання цінних речей підопічних, у тому числі коштів, здійснювати відповідно до частини 1 статті 936 Цивільного кодексу України.

3.10. Здійснювати ведення особових справ підопічних відповідно до вимог пункту 62 Типового положення.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

1. Фотоматеріали.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого в
Івано-Франківській області**

Євгенія МНИШЕНКО

фото 1

Дні (два рази на тиждень)

13.04.23
 Зосамний стан на зорі
 Скарі на зорі
 Аускультація пар легень
 Со з-твни при серце ритмічній, осмітній
 м'як при диханні
 Фіз. вправлення 10
 Рекомендую вам! Консерви 10 днів

14.04.23
 Зосамний стан на зорі
 Скарі на зорі
 Аускультація пар легень
 Со з-твни при серце ритмічній, осмітній
 м'як при диханні
 Фіз. вправлення 10

15.04.23
 Від лікарів.
 Контрастні дослідження.
 Стан зорі та ритму.
 Зниження ритму та ритму.
 Фіз. вправлення 10 днів.

фото 2

фото 3

КНП МКП - Інтернет
 м. Івано-Франківськ
 вул. Матейка, 24 тел. 75-04-24
 ВИДІЛЕННЯ НЕВИДАКНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

ДОВІДКА

Прізвище, ім'я, батькові, р.н. Григор'єв
 Дата, час звернення 04.10.23 10:45
 Ким доставлений Семішевський
 ДІАГНОЗ Гіпертензія, хронічна захворювання серця
 Надана медична допомога Консультативна допомога лікарів
 Рекомендовано Консультативна допомога лікарів
 Дата: 04.10.23 Лікар: Шульга І.М.

фото 4

Інформаційна форма пацієнта на проведення діагностики та лікування згідно з новим клінічним протоколом

МЕДИЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

ІНФОРМОВАНА ДОГОВОРЬЦЬКА ЗГОДА ПАЦІЄНТА
 НА ПРОВЕДЕННЯ ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ ЗГІДНО З НОВИМ КЛІНІЧНИМ ПРОТОКОЛОМ

Мене особисто інформували щодо можливості використання нового клінічного протоколу для проведення діагностики та лікування мого (моєї дитини) захворювання та про можливі різниці між уніфікованим та новим клінічним протоколом.

Заставляю свою згоду на застосування нового клінічного протоколу.

Ім'я пацієнта (пацієнтки) з повною адресою проживання: Григор'єв І.М.

Мене надано в доступній формі інформацію про характер, мету, очікувану результативність, ризики та можливі ускладнення лікування. Я розумію та погоджуюсь з інформацією, яку надав(ла) лікар(ка).

Мене надано в доступній формі інформацію про характер, мету, очікувану результативність, ризики та можливі ускладнення лікування. Я розумію та погоджуюсь з інформацією, яку надав(ла) лікар(ка).

Мене надано в доступній формі інформацію про характер, мету, очікувану результативність, ризики та можливі ускладнення лікування. Я розумію та погоджуюсь з інформацією, яку надав(ла) лікар(ка).

Ім'я лікаря (лікарки): Шульга І.М. (підпис) 04.10.23 (дата) 20:00 (підпис)

фото 5

ЛІСТОК ПРИЗНАЧЕННЯ

Прізвище, ім'я, по батькові хворого: Григор'єв І.М.

№	Прізвище лікаря	Відомість прописана лікарів	Лікар	Медсестра
1	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.
2	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.
3	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.
4	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.
5	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.
6	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.
7	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.
8	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.
9	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.
10	Семішевський І.М.	Консультативна допомога	Шульга І.М.	Григор'єв І.М.

фото 6

фото 7

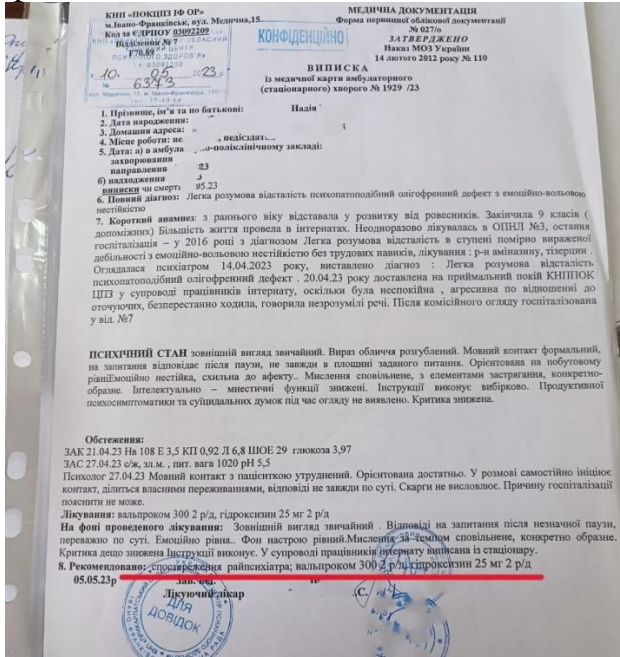

фото 8

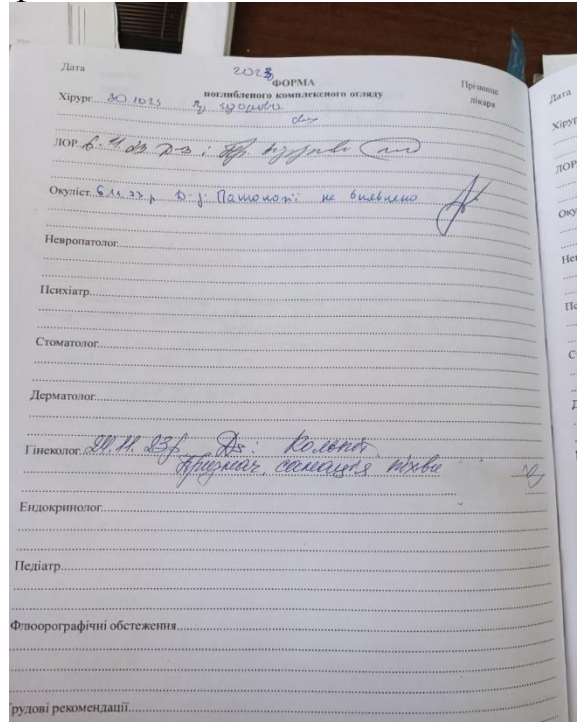

фото 9

фото 10

фото 11

фото 12

